

3. Гусев Ю.А. Критика международно-правовой позиции КНР по некоторым актуальным проблемам современности: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.10 / Ю.А. Гусев. – М., 1974. – 33 с.

4. Серафимов В.В. Правовий режим територіального моря КНР / В.В. Серафимов // Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку держави та права в умовах євроінтеграції: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (20 травня 2016 р., м. Одеса) : у 2 т. Т. 1 / відп. ред. М. В. Афанасьєва. – Одеса : Юридична література, 2016. – С. 397-399.

5. Внешнеполитические концепции маоизма (правовые аспекты) / [Отв. ред.: С.Г. Юрков, Г.П. Петров] – М.: Международные отношения, 1975. – 256 с.

6. Sharon Li Maritime Law and Policy in China / Sharon Li, Colin Ingram. – London-Sydney: Routledge-Cavendish, 2002. – 240 p.

КОМПЕТЕНЦІЯ ЄВРАЗІЙСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО СОЮЗУ

Казьмірик Ю.І.

аспірантка кафедри порівняльного і європейського права,

Інститут міжнародних відносин

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Наслідком активного розвитку інтеграційних процесів є створення та функціонування регіональних інтеграційних об'єднань, для яких, на думку багатьох юристів-міжнародників, характерні певні особливості міжнародно-правового статусу. Практичний та науковий інтерес становить питання компетенції таких інтеграційних об'єднань держав.

Євразійський економічний союз (надалі по тексту – «ЄАЕС», «Союз») був створений відповідно до Договору про Євразійський економічний союз (надалі по тексту – «Договір»). Членами ЄАЕС на даний момент є п'ять держав: Республіка Вірменія, Республіка Білорусь, Республіка Казахстан, Киргизька Республіка та Російська Федерація [1]. У межах ЄАЕС забезпечується свобода руху товарів, послуг, капіталу та робочої сили, а також проведення скоординованої, погодженої або спільної політики у відповідних галузях економіки [2]. Договір про ЄАЕС визначає, що ЄАЕС є міжнародною організацією регіональної економічної інтеграції, яка володіє міжнародною правосуб'єктністю [2].

Компетенцію ЄАЕС можна визначити як коло повноважень та прав, якими на договірній основі наділяють ЄАЕС держави-члени для виконання Союзом покладених на нього функцій та завдань.

Компетенція ЄАЕС обмежена рамками Договору про ЄАЕС та іншими міжнародними договорами у межах Союзу, як зазначено у статті 5 Договору про ЄАЕС [2]. Відповідно до положень Договору держави-члени здійснюють скоординовану або погоджену політику у межах та в обсязі, які визначені

Договором про ЄАЕС та міжнародними договорами у межах Союзу. Скоординована політика держав-членів ЄАЕС передбачає здійснення співробітництва між державами-членами на основі спільних підходів, які є необхідними для досягнення цілей Союзу та схвалені органами Союзу. Погоджена політика, яка здійснюється державами-членами у різних сферах, передбачає гармонізацію правового регулювання, у тому числі на основі рішень органів Союзу, тією мірою, яка є необхідна для досягнення цілей Союзу [2].

Аналізуючи положення Договору про ЄАЕС та саму компетенцію Союзу як правове явище можна виокремити виключну компетенцію Союзу – тобто повноваження Союзу, які чітко визначені Договором про ЄАЕС та можуть бути визначені іншими міжнародними угодами у межах Союзу. На нашу думку, можна прийти до висновку, що виключна компетенція Союзу охоплює повноваження, які держави-члени передають відповідно до умов установчого договору Євразійській економічній комісії як постійно діючому регулюючому органу ЄАЕС. Повноваження Євразійської економічної комісії визначені у Положенні про Євразійську економічну комісію (Додаток №1 до Договору про ЄАЕС). Комісія здійснює свою діяльність у наступних сферах: митно-тарифне та нетарифне регулювання; митне регулювання; технічне регулювання; санітарні, ветеринарно-санітарні та карантинні фітосанітарні заходи; та інші сфери, які визначені Договором про ЄАЕС та іншими міжнародними угодами у межах Союзу [3].

У певних сферах Союз діє спільно із державами-членами. Тут мова йде про скоординовану та погоджену політику, яку проводять держави-члени на основі загальних підходів, які схвалені органами Союзу, та є необхідними для досягнення цілей Союзу. Тому окрім виключної компетенції Союзу можемо говорити про сферу спільної компетенції або «спільної відповідальності» [4] держав-членів, яка передбачає скоординовану та погоджену політику держав-членів щодо окремих напрямків економічної політики [4]. Тобто, у визначених Договором сферах, держави-члени здійснюють співробітництво на основі спільних підходів, які є необхідними для досягнення цілей Союзу та схвалені органами Союзу. Погоджена політика передбачає гармонізацію правового регулювання у тому числі на основі рішень органів Союзу, тією мірою, яка є необхідна для досягнення цілей Союзу. Звідси можна припустити, що існує сфера так званої спільної компетенції держав-членів та органів Союзу.

За територіальним фактором компетенцію ЄАЕС можна розділити на внутрішню, яка здійснюється на території Союзу та стосується функціонування внутрішнього ринку та інших питань у межах митної території Союзу, також на зовнішню – повноваження Союзу на міжнародній арені як суб'єкта міжнародних відносин.

Проводячи порівняльний аналіз компетенції ЄАЕС та компетенції Європейського союзу як правової категорії, варто зазначити, що відповідно до статті 5 Договору про Європейський союз рамки або межі повноважень Європейського союзу визначаються принципом надання повноважень [5]. Європейський союз здійснює свої повноваження згідно з принципами субсидіарності та пропорційності [5]. У визначенні питання компетенції

Європейського союзу важливе місце посідає доктрина дорозумілої компетенції. Дорозумілу компетенцію можна визначити як таку, «що не є явно вираженою, але наявність якої припускається для виконання цілей установчих договорів» [6].

Особливістю компетенції Європейського союзу є те, що питання компетенції Європейського союзу неодноразово було предметом розгляду Судом Європейського союзу, який відіграв важливу роль у формування доктрини дорозумілої компетенції, доктрини паралельної компетенції Європейського союзу [6], сприяв однаковому тлумаченню та розумінню компетенції Європейського союзу як правової категорії.

Можна зробити висновок, що компетенція ЄАЕС має договірні рамки та обмежується Договором про ЄАЕС. Оскільки ЄАЕС було створено відносно нещодавно, можна припустити, що питання компетенції можуть стати предметом розгляду у Суді ЄАЕС у майбутньому. Однак варто зазначити, що Суд ЄАЕС не має компетенції відмінити норми права Союзу або змінювати їх [7]. В той же час тлумачення та роз'яснення положень права Союзу мають рекомендаційний характер, що позбавляє Суд ЄАЕС можливості бути учасником правотворчого процесу та здійснювати вагомий вплив на формування та розвиток правового поля у рамках ЄАЕС. Тому вплив практики Суду ЄАЕС на формування доктрини та підходів у визначенні компетенції даного інтеграційного утворення залишається під питанням.

Література:

1. Офіційний сайт Євразійського економічного союзу. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eaeunion.org/#about>
2. Договір про Євразійський економічний союз від 29 травня 2014 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_163855/
3. Положення про Євразійську економічну комісію, Додаток №1 до Договору про Євразійський економічний союз від 29 травня 2014 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_163855/8e3543f8dc9861d6acfa6a0c6678b972da1d07d0/
4. Офіційний сайт Євразійської економічної комісії. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.eurasiancommission.org/ru/act/integr_i_makroec/dep_razv_integr/Documents/%D0%98%D0%B7%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%8F/%D0%91%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81%20%D0%B8%20%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B6%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%B5.pdf
5. Консолідовані версії Договору про Європейський союз та Договору про функціонування Європейського союзу (2010/ С 83/01). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/file/text/40/f450346n12.pdf>
6. Муравйов В.І. Право Європейського союзу : підручник / В. І. Муравйов. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 704 с.

7. Статут Суду Євразійського економічного союзу. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_163855/1f829c8ee6fa377b5a5ee4cc36113477574b27f5/

ШЛЯХИ МИРНОГО ВИРІШЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СПОРІВ

Корзіна І.В.

студентка

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Відповідно до ст. 18 Конституції зовнішньополітична діяльність України спрямована на забезпечення її національних інтересів і безпеки шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загальновизнаними принципами і нормами міжнародного права [1].

Історія становлення мирного вирішення міжнародних спорів бере свій початок з Гаазьких конференцій 1899 та 1907 років, які являють собою перше узагальнення політико-правових норм і звичаїв щодо мирного вирішення міжнародних спорів.

Відповідно до цих конвенцій держави-учасниці дійшли згоди щодо мирного вирішення своїх міжнародних суперечок та намагання уникати звернення до сили при розв'язанні конфліктів між собою. Так, конвенціями регламентовано певні мирні засоби вирішення спорів (добрі послуги, посередництво, переговори, слідчі комісії та ін.) і передбачено створення Постійного третейського суду [2, с. 180]. Саме з початку ХХ ст. можна говорити, що почалися перші спроби врегулювання конфліктів без застосування сили. Принципи мирного вирішення міжнародних спорів, які забезпечують мирне співіснування держав лежать в основі стабільного функціонування міжнародного співтовариства [4, с. 3].

Хотілося б детальніше проаналізувати, які ж існують на сьогодні мирні способи вирішення спорів. У міжнародно-правовій доктрині схилиються до поділу їх на дипломатичні, або ще як їх називають – політичні та правові (судові). До першого виду відносять переговори, консультації, добрі послуги, примирення, посередництво тощо, до другого – міжнародні суди і міжнародні арбітражі.

Конвенція про мирне вирішення міжнародних зіткнень містить різновиди мирного вирішення спорів між державами, закріплює способи та порядок їх застосування. Зокрема, нею звертається увага на такі дипломатичні способи як добрі послуги та посередництво. В ній зазначено, що під час надання добрих послуг країни не учасниці конфлікту чи міжнародних органів сприяють створенню умов для початку переговорів між країнами учасницями міжнародного конфлікту для запобігання ескалації. Добрі послуги не